

5951 70644
K 61 ENT

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

MAANDBLAD UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSCHE ENTOMOLOGISCHE VEREENIGING

Deel 25

1 oktober 1965

No. 10

Adres der Redactie:

B. J. LEMPKE, Oude IJselstraat 12^{III}, Amsterdam-Zuid 2 — Nederland

INHOUD: J. A. W. Lucas: Syrphidae en Asilidae in 1964 (p. 181). — G. den Hoed: Bijdragen tot de studie der Ichneumonidae (Hym.) VIII (p. 185). — Willem N. Ellis: Some remarks on *Micranurida forsslundi* Gisin and *Micranurida conjuncta* Murphy (Collembola, Anuridae) (p. 187). — J. P. C. Boot: *Saturnia pavonia* L. op Schouwen-Duiveland (Lep., Saturniidae) (p. 190). — B. J. Lempke: Correctie: niet *Saturnia spini* Schiff., maar *Saturnia pyri* Schiff. (p. 200). — Literatuur (p. 189: B. J. Lempke). — Korte mededelingen (p. 184: M. P. Peerdeman, A. W. P. Maassen; p. 189: Afdeling Zuid-Holland).

Syrphidae en Asilidae in 1964

door

J. A. W. LUCAS

In 1964 was het weer overwegend zeer geschikt voor de jacht op zweefvliegen, ook al konden enkele geplande excursies door regen niet doorgaan. De vangst was dan ook overwegend zeer goed en in totaal nam ik liefst 136 soorten waar. Des te merkwaardiger was het, dat ik geen enkel exemplaar zag van *Ferdinandia cuprea*, *Platychirus manicatus* en *Syrphus auricollis*, soorten, die ik tot nu toe ieder jaar aantrof. Ook *Heringia heringi* en *Syrphus guttatus* ontbraken en van *Syrphus corollae* zag ik voor de tweede helft van augustus slechts één exemplaar (Rotterdam, 7.VII).

Daarentegen was *Syrphus vittiger* wel bijzonder talrijk en eind augustus was, vooral in het Savelsbos, *Cnemon vitripennis* abnormaal gewoon.¹⁾

Hieronder volgt het overzicht van de voornaamste zweef- en roofvliegen uit 1964. Een enkele aanvulling uit 1963 is toegevoegd. Soorten, die ik waarnam op reeds bekende vindplaatsen, liet ik in het algemeen weg.

Cheilosia antiqua Mg. was nog slechts éénmaal gevonden: een ♂ op 19.IV.1957 in het Ravensbos bij Valkenburg (Z.L., *Ent. Ber.* 18 : 41 en HOGENDIJK, *Ent. Ber.* 21 : 57—58). De larven zouden op *Primula* leven. Mij was bekend, dat het Smoddebos onder Losser een bijzonder rijke ondergroei van *Primula*'s heeft en mede daarom bracht ik op 19.V.1964 een bezoek aan dit bos. Het resultaat was boven verwachting: ik ving de soort inderdaad, namelijk 4 ♀ ♀.

Cheil. carbonaria Egg. Faun. nov. spec. Op de terugweg van het Smoddebos

¹⁾ Opvallend was ook, dat terwijl VAN DER GOOT met Pinksteren in Zuid-Limburg bij herhaling *Eristalis tenax* zag, ik in Twente in diezelfde periode vergeefs naar deze soort uitkeek.

langs het landgoed Penninkskotten (gem. Losser) fietsend stapte ik daar af om een weelde aan schermbloemen te onderzoeken. Het resultaat bestond o.a. uit drie ♂♂ van deze voor ons land nieuwe soort. Een der exemplaren bevindt zich nu in de coll.-VAN DER GOOT.

Cheil. nigripes Mg. In de N.J.N.-tabel vermeldt VAN DER GOOT deze soort slechts uit Zuid-Limburg. VAN DER GOOT en LUCAS (*Ent. Ber.* 24 : 5) voegen daar Echt aan toe. Op 17.V.1964 ving ik drie ♂♂ en een ♀ in het Sleebos bij Enschede, zodat Twente aan het areaal kan worden toegevoegd.

Cheil. praecox Zett. ving ik te Amersfoort, 20.IV.1964: vier ♂♂ en een ♀.

Cheil. proxima Zett. Bunder Bos, 20.VIII.1964.

Cheil. variabilis Panz. In de N.J.N.-tabel wordt vermeld: verspreid in het binnenland. Naar mijn ervaring is hij nogal algemeen, vooral in Zuid-Limburg, maar ook in Twente was de soort dit jaar zeer gewoon. Zo telde ik op een late namiddag in een half uurtje een 25-tal exemplaren in het landgoed Singraven onder Dene-kamp.

Chrysogaster viduata L. Vasse (Twente), 16.V.1964, ♀; Rhoon, 28.VI.1964, ♀; Papendrecht, 30.V.1964, ♂ en ♀.

Chrysotoxum arcuatum L. Haaksbergen, 18.V.1964, ♂; Soestduinen, 25.V.-1964, ♀.

Chr. octomaculatum Curt. Lage Vuursche, 8.VI.1964.

Cinxia lappona L. Enschede, 17.V.1964, twee exemplaren, 1 aan de rand van het Sleebos, 1 in het Aamsveen. De soort werd nog slechts driemaal uit ons land vermeld: Schoonoord, Venlo en Vaals.

Cnemodon micans van Doesburg. Rijckholt, aan de rand van het Savelsbos, 3.VI.1963, ♂. Zeer zeldzaam.

Didea alneti Fall. Hollandse Rading, 14.VII.1964, ♂. De meest noordwestelijke vindplaats van deze in ons land zeer zeldzame soort.

Didea fasciata Macq. In 1964 te Soestduinen, Lage Vuursche, Hilversum en Ulvenhout, in totaal vijf exemplaren.

Didea intermedia Lw. Ulvenhout, 17.VII.1964, één ♂ en twee ♀♀.

Doros conopeus F. Rijckholt, Savelsbos, 14.VI.1964, ♂.

Eumerus ornatus Mg. Rijckholt, Savelsbos, 14.VI.1964, twee exemplaren; Bunder Bos, 21.VI.1964, vijf exemplaren.

Eum. tuberculatus Rond. Op 28.VIII.1964 verscheen er een exemplaar op de lamp in mijn huiskamer te Rotterdam.

Eurinomya lunulata Mg. Oud Verlaat, nabij de Rottemeren, 31.V.1964, vijf exemplaren, samen met o.a. *Eur. transfuga* L.

Ischyrosyrphus laternarius O.F.M. Rijckholt, aan de rand van het Savelsbos, 14.VI.1964, ♂; Ulvenhout, 17.VII.1964, zes exemplaren; Breda, 12.VII.1964, ♀.

Leucozona lucorum L. Losser, aan de rand van het landgoed Penninkskotten, 19.V.1964, een ♂ en twee ♀♀.

Orthoneura intermedia Lundb. Hollandse Rading, 14.VII.1964, één exemplaar. Een zeer zeldzame soort.

Paragus albifrons Fall. Enschede, Sleebos, twee exemplaren, waarvan een op zevenster vliegend. De soort werd vermeld van Eperheide (VAN DOESBURG, *Ent. Ber.* 14 : 241) en van Winterswijk (VAN DER GOOT & LUCAS, *Ent. Ber.* 24 : 8).

Penthesilea asilica Fall. Rijckholt, aan de rand van het Savelsbos, 14.VI.1964, ♀.
Pentb. floccosa Mg. Rijckholt, Savelsbos, 14.VI.1964, ♂. Nog slechts drie maal eerder vermeld: Eperheide, Vaals en Nijswiller.

Pipiza bimaculata Mg. Losser, 19.V.1964, een ♀ aan de rand van Penninkskotten.

Pip. lugubris F. Echt, weer vier exemplaren op 21.VIII.1964; Bunder Bos, 21.VI.1964, ♀.

Pip. quadrimaculata Panz. Enschede, Sleenbos, 17.V.1964, ♂; Losser, Smoddebos, 19.V.1964, vier exemplaren.

Platychirus angustatus Zett. Oosterwijk, 30.VIII.1964, ♀.

Plat. fulviventris Macq. Oud Verlaat, Oosterwijk.

Pyrophaena granditarsa Först. Oosterwijk, 29 en 30.VIII.1964, massaal; hierbij waren zeer veel zwarte ♀♀.

Pyr. rosarum F. Echt, De Doort, 21.VIII.1964, ♂.

Spegina clunipes Fall. In 1964 in totaal tegen de 30 exemplaren waargenomen: Vasse, Lonneker, Losser (Smoddebos) en Bunder Bos.

Spheg. kimakowiczi Strobl. Ook in 1964 weer in het Bunder Bos, vier ♀♀.

Syrphus annulatus Zett. Lage Vuursche, 8.VI.1964, ♀. Zeer zeldzaam. Deze vondst sluit mooi aan bij die van LAMBECK van Doorn (*Ent. Ber.* 19 : 147).

Syrph. annulipes Zett. Groesbeek, eind IV.1959 (leg. N. C. VAN DER VLIET); Enschede, landgoed Hölterhof, 16.V.1964, ♀; Delden, landgoed Twickel, 18.V.1964, ♂. Zeer zeldzaam.

Syrph. cinctus Fall. Enschede, Losser, Soestduinen, Hollandse Rading, Rotterdam en Ulvenhout, in totaal negen exemplaren in 1964.

Syrph. grossulariae Mg. Brunssum, 10.VI.1963, ♂ en ♀; Lage Vuursche, 8.VI.1964, ♂ en 2 ♀♀; Bunder Bos, 21.VI.1964, ♀. De soort blijkt toch wel veel talrijker te zijn dan werd aangenomen en ook nogal buiten Zuid Limburg voor te komen.

Syrph. lapponicus Zett. Bunder Bos, 21.VI.1964, ♂.

Syrph. lasiophthalmus Zett. Amersfoort, 20.IV.1964, ♀. Mijn eerste exemplaar!

Syrph. lineola Zett. Rotterdam, 27.IV en 5.VII.1964, drie exemplaren in totaal.

Syrph. lunulatus Mg. Brunssum, 11.V.1964, ♂ en ♀; Losser, aan de rand van Penninkskotten, 19.V.1964, ♂ en ♀ en aan de rand van het Smoddebos, 19.V.1964, ♀; Lage Vuursche, 8.VI.1964, twee ♀♀.

Syrph. ochrostoma Zett. Soestduinen, 25.V.1964, een achttal ♂♂, onder de bomen in de zon zwevend. Ik ving er vijf van. Een wel bijzonder verrassende vondst van deze soort, waarvan uit Nederland slechts vier in Zuid Limburg gevangen dieren bekend waren (Jekerdal, Eperheide en Vaals).

Syrph. punctulatus Verr. Amersfoort en Lage Vuursche.

Syrph. triangulifer Zett. Delden, landgoed Twickel, 18.V.1964, ♀. Een zeer zeldzame soort.

Syrph. umbellatarum F. Oostvoorne, 25.VII.1964, twee exemplaren; Bunder Bos, 20.VIII.1964, één exemplaar.

Syrph. vittiger Zett. Losser, Amersfoort, Soestduinen, Lage Vuursche, Hollandse Rading, Ulvenhout en Brunssum. In totaal nam ik een 50-tal exemplaren waar.

Temnostoma bombylans F. Bunder Bos, 21.VI.1964, ♀. Zeer zeldzaam.

Triglyphus primus Lw. Opnieuw een exemplaar te Brunssum, 11.V.1964 en twee exemplaren te Echt, 21.VIII.1964.

Tubifera hybrida Lw. Hollandse Rading, Zevenbergen, Breda, Oisterwijk.

Xanthandrus comtus Harris. Rotterdam, 19—23.VIII.1964, ♀. Ik vond het dier dood in de vensterbank van mijn huiskamer.

Zelima florum F. Lage Vuursche, 8.VI.1964, drie ♂♂; Bunder Bos, 21.VI.1964, ♂.

Zel. nemorum F. Hollandse Rading, 14.VII.1964, ♂; Ulvenhout, 17.VII.1964, ♂.

Zel. sylvarum L. Lage Vuursche, Ulvenhout, Savelsbos en Bunder Bos.

Zel. xanthocnema Collin. Het is merkwaardig, dat deze soort, vlak nadat VAN DER GOOT een tweetal exemplaren in de collectie van het Leids Museum herkende als te behoren tot deze voor ons land nog onbekende soort, is terug gevonden. Ik ving een ♂ in het Savelsbos (Rijckholt), 14.VI.1964. Reeds in het veld vielen de lichte vlekken op het achterlijf op, reden ook, waarom ik het dier ving. Ook VAN DER GOOT ving de soort dit jaar, namelijk te Bunde, 12—14.VII.1964, welk exemplaar ik op zijn verzoek hier vermeld.

Naast Syrphiden verzamelde ik ook Asiliden. Hierbij zaten:

Dioctria linearis F. Reeds vorige wintervergadering kon ik de soort vermelden. In 1964 ving ik hem opnieuw, namelijk te Rijckholt, Savelsbos, 14.VI.1964, drie exemplaren en in het Bunder Bos, 21.VI.1964, één exemplaar. De soort lijkt dus wel minder zeldzaam dan verondersteld wordt.

Neoitamus cothurnatus Mg. Rijckholt, Savelsbos, 14.VI.1964, een achttal exemplaren; Bunder Bos, 21.VI.1964, één exemplaar.

Rbadiurgus variabilis Zett. Soestduinen, 25.V.1964, één exemplaar.

Summary

The year 1964 was very favourable for the collection of Syrphids. An enumeration of the more important data on them, together with some on Asilids, is given. Among them is *Cheilosia carbonaria* Egg., a species hitherto not found in the Netherlands.

Autographa pulchrina Hb. (Lep., Noctuidae). Van dit dier ving ik in 1963 en 1964 enkele vrij verse exemplaren in mijn lichtval in het Amsterdamse Bos. Voor zover mij bekend is de soort nog niet eerder uit Amsterdam of het „Bos” vermeld. Volgens Cat.-LEMPKE komt de soort voor in de zandstreken en bosachtige gebieden, ook in de duinen. Als voedselplanten worden genoemd lage planten o.a. *Urtica* spec., *Lamium album* en *Lonicera* spec. Vooral de twee eerstgenoemde planten zijn goed vertegenwoordigd in het „Bos”.

M. P. PEERDEMAN, Westlandgracht 175 II, Amsterdam - Overt. Veld.

Peribatodes secundaria Schiff., f. *nigrata* Sterneck (Lep., Geom.). Van deze door PEERDEMAN (*Ent. Ber.* 22 : 43, 1962) als nieuw voor Nederland vermelde vorm ving ik enkele exx. te Montfort: 2 wijfjes, 19 en 23 juli 1963.

A. W. P. MAASSEN, Montfort (L.).